

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

**РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
за освітньою програмою «Податкова та митна справа»
на тему: «Податок на доходи фізичних осіб в податковій системі України»

Виконавець:
студент факультету фінансів і банківської
справи
Гіржева Ніколіна Андріївна

/підпис/

Науковий керівник:
д.е.н., професор
Волохова Ірина Семенівна

/підпис/

Одеса 2022

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми: Податки вважаються головним елементом утворювання бюджету країни. Саме податкам належить провідна роль у забезпеченні державою різних економічних і соціальних функцій. Якщо зануритись в історію, то можна стверджувати що жодна держава ще не обходилася без податків. Причиною цього є те, що на будь-яку державу покладено безліч функцій як економічних, так і соціальних, тому стає необхідність в грошових засобах, що з'являються в державі завдяки оподаткуванню. Важливого місця набуває саме податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), що є складовою системою прямого оподаткування. Крім цього, через ПДФО реалізується забезпечення добробуту різних верств населення, а група платників цього податку вважається найбільш чисельною. ПДФО має велике значення в забезпеченні бюджетів різних рівнів, а також соціальне значення у дотриманні соціальної справедливості.

Незважаючи на велику кількість наукових праць теми податку на доходи фізичних осіб, питання розвитку та удосконалення податкової системи в Україні все ще залишається відкритим. Такі головні питання залишаються відкритими: механізм оподаткування, актуальні ставки податку, розмір неоподаткованого мінімуму, доцільність використання різних систем оподаткування та інші, що потребують наступних досліджень.

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення та обґрунтування економічної сутності ПДФО в податковій системі України та чинного механізму стягнення. Також дослідження засад та напрямків прямого оподаткування в Україні. Виходячи з мети, слід виділити наступні завдання:

- аналіз економічної сутності, функцій та правової основи ПДФО в податковій системі України;
- вивчити історичне становлення та розвиток прибуткового оподаткування населення
- охарактеризувати ПДФО в податковій системі України;
- здійснити аналіз системи податкових соціальних пільг в Україні;
- виявити яким чином ПДФО впливає на соціально-економічне становище як держави;
- простежити розвиток ПДФО в різних державах на прикладі деяких країн;
- обґрунтувати системи заходів щодо вирішення проблеми, розробити рекомендації та пропозиції розвитку податку на доходи з фізичних осіб в Україні.

Об'єкт дослідження: економічні відносини, що виникають між суб'єктами з приводу оподаткування доходів фізичних осіб.

Предмет дослідження: податок на доходи фізичних осіб в податковій системі України.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи є нормативні та законодавчі акти, матеріали державної статистичної звітності, звіти Державної казначейської та Податкової служби України, Державної служби статистики, Міністерства фінансів України, відомчі постанови, матеріали монографій, збірники наукових праць,

матеріали конференцій, підручники і навчальні посібники, довідкова література та дані інтернет-ресурсів.

Певні результати досліджень, що були проведені у науковій роботі, були опубліковані в матеріалах конференцій у статті на тему «Характеристика діючої системи справляння ПДФО в Україні», взято участь у студентській науково-практичній конференції факультету фінансів та банківської справи на тему «Соціально-регулююча роль податку на доходи фізичних осіб: особливості прояву».

Структура кваліфікаційної роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок складає 66 сторінок, обсяг використаних джерел склав 60. Робота містить 15 таблиць та 17 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні основи оподаткування фізичних осіб в Україні*» розглянуто економічну сутність, функції та правову основу ПДФО в податковій системі України, а також історію становлення. Досліджено нормативно-правове та законодавче регулювання податку та принципи його справляння.

У другому розділі «*Характеристика діючої системи оподаткування фізичних осіб в Україні*» проаналізовано роль податку з доходів фізичних осіб у доході зведеного бюджету України а також вивчені особливості виконання соціально-регулюючої функції податку з доходів фізичних осіб .

У третьому розділі «*Перспективи вдосконалення ПДФО в податковій системі України*» розглянуто зарубіжний досвід справляння податку з доходів фізичних осіб, надані шляхи вдосконалення оподаткування податком з доходів фізичних осіб.

ВИСНОВКИ

1. Податковий розвиток України визначається довгою історією та постійними змінами в законодавстві. Податок на доходи фізичних осіб – це перш за все загальнодержавний податок, що справляється резидентами та нерезидентами країни, стягується з доходів фізичних осіб та нерезидентів, які отримують доходи з джерел їх походження в Україні. В Україні ПДФО представлений одним податком, стягується за єдиною ставкою, належить до загальнодержавних податків. ПДФО є прямим податком, що використовується для регулювання доходів бюджету держави і накопичень.
2. У Україні податкова система розвивалася поступово і вдосконалюється ще наразі. Податкова система в даний час виступає як один з основних інструментів регулювання економіки та соціальної сфери. Таким чином, оподаткування фізичних осіб є важливим та ефективним важелем для податкової системи, оскільки включає використання її фіскальних та регулюючих механізмів. Оподаткування доходів населення впливає на рівень життя громадян, добробут

населення у цілому, а також на соціально-економічний розвиток країни. Також він є важливим та ефективним чинником розвитку податкової системи.

3. Основними завданнями стає створення соціально-орієнтованої економіки та соціальної справедливості. Нині встановлена єдина ставка – 18%, що є несправедливою до населення з низьким чи середнім рівнем доходу. Нерівномірне податкове навантаження дає змогу сказати, що податкова система України потребує удосконалення. Основною ціллю нашої держави постає створення соціально-орієнтованої економіки. Оцінка ефективності застосування податкових пільг в Україні потребує подальшого аналізу та виправлення недоліків, а саме запровадження розміру неоподаткованих доходів для всіх категорій населення на рівні прожиткового мінімуму, який буде відповідати реальним показникам, адже на сьогодні офіційний показник прожиткового мінімуму є значно меншим за реальний.
4. Також доцільним буде усунення причин, що перешкоджають застосування ПСП для окремих верств населення, а також вивчення та застосування зарубіжного досвіду. В багатьох розвинутих країнах світу поняття «прожитковий мінімум» являє собою середній стандарт життя, на який може і повинна розраховувати людина. Через це держава, в якій ведеться облік, аналіз змін та регулювання економіки, намагається забезпечити такий мінімальний прибуток для свого населення, який би враховував та гарантував платникам податків комфортні умови для життя. Таке зрозуміння прожиткового мінімуму дає уявлення про те, що ця категорія не може бути постійною чи незмінною. Вона може змінюватися по мірі розвитку держави та потреб суспільства. Через це впливає те, що Україна на прикладі інших країн, також може застосувати таку політику держави. Тому постає питання у створюванні нової державної політики в питаннях оплати праці.
5. Вивчення інструментів податкового регулювання показало, що в Україні та іноземних державах основними інструментами оподаткування ПДФО є податкові ставки та податкові пільги. Чинні податкові ставки не настільки високі порівняно зі ставками у розвинених країнах. А вивчення тенденцій розвитку податкової системи країни дозволяє зробити висновок про недостатню реалізації соціальної

та регулюючої функції податків. Отже, можна дійти до невтішного висновку, що заходи, що на сьогодні вжиті державою, задля вирівнювання соціально - економічного становища різних соціальних груп, і насамперед найбільш незахищених верств населення, нині є недостатньо ефективними.

6. Податкова система України потребує значних змін та вдосконалення. Україна повинна аналізувати та застосовувати іноземний досвід для розвитку та впроваджувати його продумано та поступово. Зміни податкової системи країни в частині оподаткування доходів фізичних осіб мають одночасно враховувати економічні інтереси держави і платників податків, а також усувати зацікавленість платників в податкових незаконних ухиляннях. Перспективу подальших досліджень становить удосконалення механізмів адміністрування ПДФО, що може збільшити роль податку та посилити його ефективність.

Отже, проведені дослідження дозволили зробити висновки, що для розвитку оподаткування в Україні треба використовувати досвід іноземних держав. Але для цього треба виправити головні проблеми оподаткування, серед яких можна виділити наступні:

- найголовніше, недотримання принципу соціальної справедливості;
- високий рівень податкового навантаження;
- існування тіньового сектору економіки та велика частка сплати «зарплати у конвертах»;
- недосконалість податкового законодавства;
- низький рівень податкової культури та усвідомленості населення;
- низька прозорість та відкритість справляння ПДФО;
- негнучкість національної системи оподаткування;
- низька ефективність застосування сучасної системи соціальних пільг;
- масове ухилення від сплати податків та великий рівень корупції.

І тільки після вирішення цих проблем з'явиться можливість довіри населення до держави. Отже, пріоритетними завданнями держави є, насамперед, утворення робочих місць, зменшення бідності населення та недопущення соціальної несправедливості, адже це збільшує економічні ризики країни та знижує інвестиційну привабливість. Для того, щоб покращити податкову систему, вивести

економіку із тіньового сектору та збільшити податкові надходження до бюджету країни, треба здійснити ряд змін щодо вдосконалення податкової системи України.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що на сьогодні є важливим питання вдосконалення механізму оподаткування доходів фізичних осіб а також створення власної ефективної та справедливої моделі економічного розвитку. Розробка та вибір оптимальної теоретичної концепції розвитку податкової системи, її реалізація на практиці – все це разом визначає податкову політику.